veilig voldoende schoon water

Waterschap Aa en Maas

Waterbeheerprogramma 2028-2033

Participatieverslag

September 2026

Klik op deze gele arcering en maak een keuze uit de lijst

Inhoud

1. Over dit verslag **3**
1.1. Wat is het waterbeheerprogramma? 3
1.2. Waarom wordt een nieuw waterbeheerprogramma geschreven? 3

2. Doel en aanpak van de participatie **4**
2.1 Waarom participatie? 4
2.2 Participatievraag 4
2.3 Participatieniveau 4
2.4 Betrokken doelgroepen 4

3. De participatieactiviteiten **5**
3.2 Fase 2: het inhoudelijke gesprek 5

4. Wat heeft de participatie opgeleverd? **7**
4.1 Inbreng enquêtes 7
4.1. Inbreng omgevingstafels 10

5. Wat doen we met deze inbreng? **13**

Bijlage 1: Samenwerkingspartners **14**

Bijlage 2: Vervolgstappen **15**

Bijlage 3 Beeldverslag omgevingstafels **16**

1. Over dit verslag

In het waterbeheerprogramma (WBP) staan onze doelen voor een periode van zes jaar en hoe we die doelen willen bereiken. Omdat ons huidige plan (2022-2027) bijna afloopt, zijn we begonnen met het opstellen van het nieuwe WBP voor de periode 2028-2033. Zo weten inwoners van ons werkgebied en onze partners wat ze de komende jaren kunnen verwachten. En hoe we als waterschap bijdragen aan de veiligheid en gezondheid van deze en volgende generaties. Participatie en de bijbehorende communicatie vormen een belangrijk onderdeel bij het opstellen van het nieuwe WBP.

Dit participatieverslag beschrijft het participatietraject dat waterschap Aa en Maas heeft doorlopen van maart tot en met juli 2026 in aanloop naar het ontwerp-Waterbeheerprogramma 2028-2033. Het verslag geeft een beeld van hoe het traject is ingericht, wie er zijn betrokken en wat er is opgehaald.

Het participatieverslag dient de besluitvorming over het ontwerp-Waterbeheerprogramma 2028-2033 en wordt gedeeld met de deelnemers aan het participatietraject.

1.1. Wat is het waterbeheerprogramma?

Het waterbeheerprogramma (hierna WBP) is een verplicht, strategisch programma van de waterschappen, waarin de doelen en maatregelen voor het waterbeheer voor de komende planperiode van zes jaar worden vastgelegd. Het WBP bindt alleen de eigen organisatie en schept (nog) geen juridische rechten of verplichtingen. Het waterschap is bevoegd af te wijken van wat is vermeld in het WBP, mits gemotiveerd.

Het WBP moet in ieder geval duidelijk maken hoe ervoor wordt gezorgd dat in de periode 2028-2033 wordt voldaan aan de wettelijke vereisten vanuit de Kaderrichtlijn Water, de Richtlijn overstromingsrisico's, Natura 2000-beheerprogramma's, de zwemwaterrichtlijn, de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, de grondwaterrichtlijn, de natuurherstelverordening en het Actieprogramma Nitraat. In aanvulling op de wettelijke minimumeisen kan een waterschap kiezen om extra onderwerpen op te nemen in het WBP.

1.2. Waarom wordt een nieuw waterbeheerprogramma geschreven?

Op grond van de Omgevingswet zijn waterschappen verplicht om een WBP op te stellen en tenminste eens per zes jaar te herzien. Het huidige Watebeheerprogramma 2022-2027 van waterschap Aa en Maas loopt af in december 2027. Daarom is het waterschap gestart met het opstellen van een nieuw WBP voor de periode 2028-2033.

2. Doel en aanpak van de participatie

2.1 Waarom participatie?

Voor waterschap Aa en Maas is het belangrijk dat de omgeving vroeg in het WBP-proces wordt betrokken. Niet alleen het waterschap werkt aan de doelen voor veilig, voldoende en schoon water. Dat gebeurt op rijksniveau (Nationaal Water Programma), regionaal niveau samen met de provincie middels het Regionaal Water- en Bodemprogramma (RWP) en op lokaal niveau met gemeentes via de omgevingsvisies. Daarnaast is water onderdeel van de fysieke leefomgeving en hebben gedragingen van organisaties, bedrijven en burgers in ons werkgebied een directe impact op ons watersysteem – en omgekeerd. Dat alles maakt dat we alleen in een goede samenwerking met de omgeving onze doelen kunnen halen.

De wil en verplichting tot participatie bij de voorbereiding van het WBP ligt vast in onze Inspraak- en Participatieverordening (waterschap Aa en Maas; geldend vanaf 1 juni 2022). Wettelijk geldt een motiveringsplicht bij het vaststellen van het WBP.

2.2 Participatievraag

Met behulp van participatie informeren we de omgeving over de voorbereiding van het nieuwe WBP. We vragen de omgeving om met hun inbreng onze beoogde inzet en aanpak voor de periode 2028-2033 te verrijken. Daarnaast betrekken wij de omgeving om het draagvlak van onze aanpak te toetsen en daar waar nodig bij te stellen.

We spreken van een geslaagd participatieproces als er een vastgesteld WBP ligt dat bijdraagt aan het algemeen belang, waarin partijen (zich) herkennen en dat zorgt voor goede afwegingen bij de uitwerking van wateropgaven voor de periode 2028-2033.

2.3 Participatieniveau

De participatie is ingericht met als doel om onze omgeving te informeren en onze aanpak te toetsen en verbeteren. De beïnvloedingsruimte is vooraf duidelijk gemaakt. Daarbij geldt dat de wettelijke kerntaken vastliggen en minstens opgenomen dienen te worden in het WBP. Na de participatie volgt een formele inspraakprocedure, waarin iedereen officieel een zienswijze kan indienen op het Ontwerp Waterbeheerprogramma.

2.4 Betrokken doelgroepen

Iedereen die in het werkgebied van waterschap Aa en Maas woont of werkt is in de gelegenheid gesteld om met ons mee te denken. Een aantal belanghebbenden is actief benaderd voor deelname. Dit zijn partijen waar het waterschap direct mee samenwerkt aan één of meerdere waterthema's (zie bijlage 1 voor directe en overige samenwerkingspartners).

3. De participatieactiviteiten

Het participatieproces is gefaseerd ingericht met twee verschillende fases:

1) Informerend en beeldvormend; met een kennisgeving en enquête
2) Inhoudelijk gesprek met de omgevingstafels

Alle doelgroepen konden op basis van interesse hun input leveren en het gesprek aangaan.

3.1 Fase 1: informerend en beeldvormend

3.1.1 Kennisgeving participatie

Op de website van Aa en Maas is een pagina ingericht voor het WBP 2028-2033. (*https://www.aaenmaas.nl/overons/waterbeheerprogramma-2028-2033/*) Hier staan ook de contactgegevens ten behoeve van participatie, zodat mensen met vragen of suggesties gedurende het gehele proces tot vaststelling van het WBP contact kunnen opnemen. De kennisgeving participatie is gepubliceerd in het waterschapsblad van 2 april 2026.

Medeoverheden en andere partijen zijn hier via email op geattendeerd. De mail (kennisgeving) is rechtstreeks aan onze bestuurlijke en ambtelijke contacten in de categorie directe samenwerkingspartners (zie bijlage 1) toegestuurd. Daarnaast is de kennisgeving breed op onze kanalen (website, LinkedIn en Facebook) gepubliceerd aan de hand van een videoboodschap om ook onze overige samenwerkingspartners te bereiken.

3.1.2 Enquête

Van 2 april tot en met 8 mei 2026 stond op onze webpagina een enquête die door iedereen kon worden ingevuld. Zo konden mensen hun verwachtingen en aandachtspunten voor het WBP aan ons meegeven.

Met de enquête hebben we een beeld gekregen van: 1) wat omgevingspartijen van het waterschap verwachten, 2) waar partijen de prioriteiten hebben liggen of verwachten dat die komen, 3) hoe zij de samenwerking met ons voor de komende periode wensen te zien. De inbreng is op hoofdlijnen en anoniem samengevat en betrokken bij het schrijven van ontwerp-WBP en voorbereiding van de omgevingstafels.

In totaal hebben we 140 enquêtes ontvangen, van 20 medeoverheden, 35 organisaties en 85 inwoners.

3.2 Fase 2: het inhoudelijke gesprek

3.2.1 Omgevingstafels

Partijen en inwoners konden via de enquête aangeven of ze wilden deelnemen aan een omgevingstafel. Er zijn vier omgevingstafels georganiseerd in de periode juni en juli 2026. Om zoveel mogelijk mensen gelegenheid te bieden tot deelname, zijn de omgevingstafels op verschillende locaties en tijden georganiseerd, drie fysiek en één digitaal.

- 9 juni, namiddag, locatie waterschap Aa en Maas - Pettelaarpark Den Bosch
- 22 juni, avond, locatie Ontmoetingsplein de Schakel in Volkel
- 23 juni, avond, locatie cultuurhuis De Eendracht in Gemert
- 8 juli, ochtend, digitaal via MS Teams

Tijdens de omgevingstafels is een plenaire presentatie gegeven over:

- Wat is een waterbeheerprogramma van het waterschap?
- De huidige stand van zaken en opgaves voor de kerntaken van het waterschap, namelijk waterveiligheid, voldoende en gezond water, schoon water;
- Wat voor waterschap we in de komende periode en toekomst willen zijn;
- Een hoog-over terugkoppeling van de enquêteresultaten.

Op basis van de enquêteresultaten is besloten om in het gesprek aan de omgevingstafel de focus te leggen op de thema's: klimaatbestendigheid, waterkwaliteit en de behoeften van mensen om zelf met waterbeheer aan de slag te gaan.

Na afloop van de omgevingstafels hebben deelnemers een bericht van dank ontvangen voor hun deelname. Aan de deelnemers is toegezegd dat zij het participatieverslag ontvangen en worden bericht op het moment dat het Ontwerp WBP ter inzage ligt. Voor een impressie van de sfeer en inbreng van de omgevingstafels, is van de vier bijeenkomsten een gezamenlijk een beeldverslag gemaakt. Dit is toegevoegd aan dit verslag (zie bijlage 3)

In totaal hebben 56 mensen deelgenomen aan één van de vier omgevingstafels. Waarvan 14 medeoverheden, 25 organisaties en 17 inwoners.

3.2.2 Bestaande en nieuwe perspectieven

Het inhoudelijke gesprek over onze opgaven en aanpak vindt ook plaats binnen bestaande ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren vooral de medeoverheden. Daarnaast is aandacht voor partijen en perspectieven die minder direct bij het WBP betrokken zijn, maar naar verwachting wel ideeën kunnen hebben of waar we banden mee zouden willen aanhalen; zoals jeugd, BrabantAdvies en gezondsheidssector. De resultaten van deze gesprekken staan niet in dit verslag.

3.3 Het vervolg

Het ontwerp-WBP wordt volgens de planning in december 2026 vrijgegeven voor inspraak door het algemeen bestuur van het waterschap (zie bijlage 2 voor vervolgstappen). De inspraakprocedure is voorzien in de periode half januari tot en met begin maart 2027. De precieze procedure wordt via de gebruikelijke kanalen en onze website bekend gemaakt.

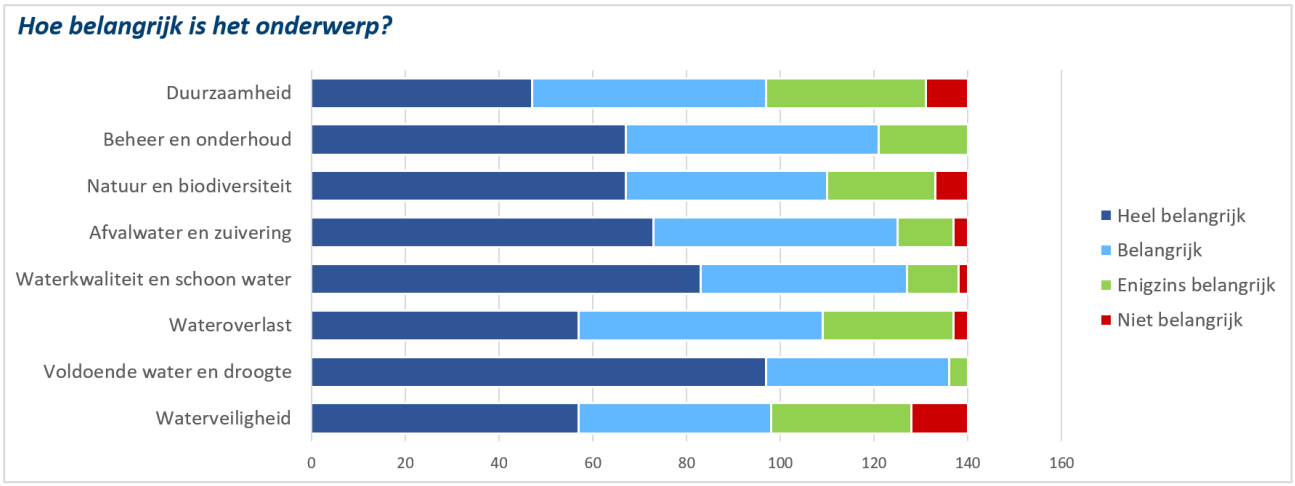
Met de vaststelling van het ontwerp door het algemeen bestuur en de publicatie en terinzagelegging, is het participatieproces formeel ten einde. De dialoog met belanghebbenden wordt voortgezet met de inspraakprocedure, waarbinnen mensen formeel op het ontwerp-WBP kunnen reageren. Uiteraard blijf het waterschap beschikbaar voor vragen en gaat in gesprek met de omgeving bij het verder werken aan de doelen en waar dat nodig is.

4. Wat heeft de participatie opgeleverd?

4.1 Inbreng enquêtes

4.1.1 Op hoofdlijnen

Voor de thema's die voor het waterschap belangrijk zijn om haar taken uit te voeren, is aan de omgeving de vraag gesteld hoe belangrijk zij het vinden dat het waterschap zich hiervoor inspant. Zie hiervan het resultaat in figuur 1.

Figuur 1: Enquêteresultaten - wijze van beoordeling per thema

Vervolgens is aan de respondent gevraagd te beargumenteren wat per thema goed gaat en op welke onderdelen het beter kan. In de paragrafen hieronder is dat per thema samengevat.

4.1.2 Waterveiligheid

Waterveiligheid wordt gezien als een belangrijk onderwerp, hoewel het niet voor alle partijen relevant is vanwege de afstand tot de Maas. De inzet van het waterschap op de dijkversterkings- en verbeterprojecten wordt als professioneel ervaren vanuit overwegend goede samenwerking. De proactieve houding van Aa en Maas op 'waterveiligheid' wordt gewaardeerd. Aandacht wordt gevraagd voor problematiek van graverij in dijken, bovenstrooms vasthouden van water en (natuurlijk) beheer op de dijken. Een dijkversterking mag meer integraal – van het systeem en gebied – worden bekeken. Rond waterveiligheid en de risico's van hoogwater(dreiging) mag meer communicatie komen. Met duidelijkheid over rollen, maatregelen en keuzes.

4.1.3 Voldoende water

'Voldoende water' komt als belangrijk onderwerp naar voren. Er is waardering voor de inzet die het waterschap pleegt op water vasthouden met peilbeheer en maatregelen als vernatten en buffering. De balans tussen water vasthouden (drooogtebestrijding) en wateroverlast vraagt om maatwerk en (meer) duidelijke uitleg. Waarbij ook aandacht is voor eventuele tijdelijke wateroverlast en natschade (hoe ga je hiermee om?). Het helpt wanneer het waterschap de doelen van maatregelen beter toelicht en duidelijk(er) keuzes maakt hierin.

Meer aandacht is ook nodig voor waterconservering in bebouwd gebied (meer dan regentonnen), o.a. samen met gemeenten en woningbouwcorporaties. Tegelijkertijd geven enkele gemeenten aan dat het waterschap te eenzijdig keuzes maakt (100 mm norm).

Stuurbaarheid behouden is belangrijk. Niet pleasen maar uitgaan van eigen expertise. De risico's van droogte (o.a. natuurbrandrisico) vragen om goede afstemming. De agrarische sector vraagt om sneller schakelen bij droge of natte omstandigheden.

4.1.4 Wateroverlast

Uit veel reacties blijkt dat het beperken van wateroverlast goed gaat. In grote delen van het werkgebied ervaren inwoners en organisaties weinig tot geen wateroverlast. Maatregelen voor het tegengaan van overlast, zoals herinrichting van beken en het creëren van meer ruimte hebben aantoonbaar effect en worden gewaardeerd. Problemen worden ervaren met hoge grondwaterstanden rond natte kelders.

Het wordt als onontkoombaar benoemd dat er op sommige plekken wateroverlast geaccepteerd moet worden. Geef water de ruimte: brede beekdalen en klimaatadaptatie in bebouwd gebied. Er wordt aandacht gevraagd voor voldoende maaien om de afvoer te garanderen; ook in het fijnmazige watersysteem. Er bestaat de angst dat kleine sloten worden gedempt als gevolg van regels voor mest uitrijden.
Aandacht ook voor niet bouwen op plaatsen die daar niet geschikt voor zijn. En de bever, die kan zorgen voor wateroverlast. Hoe dit te beperken?

Er is meer voorlichting gewenst over risico's en handelingsperspectieven. Nu geen wateroverlast betekent niet 'geen overlast in de toekomst'. Het gaat om voorbereiding op -en informatievoorziening voor- dreigende situaties en op acceptatie. Maar ook sneller (kunnen) reageren bij veel regen zoals zomerse piekbuien. Geadviseerd wordt om de bovenregionale stresstesten mee te nemen in het WBP. Samenwerking met partners, zoals gemeenten en veiligheidsregio's, rond wateroverlast loopt goed. Digitale informatievoorzieningen zijn hierbij helpend. Er mag meer aandacht zijn voor maatwerk en vroegtijdiger samenwerken op beleid en in gebiedsprocessen. Er is behoefte aan meer structureel contact tussen waterschap en agrarische ondernemers over keuzes rondom peilbeheer.

4.1.5 Waterkwaliteit

Schoon en gezond water wordt heel belangrijk gevonden. Het benutten van het effluent (Waterfabriek) wordt meerdere malen als goed initiatief genoemd. De samenwerking via het programma BodemUP en de KRW-impuls verloopt goed. De kennis, monitoring en communicatie door het waterschap op waterkwaliteit wordt gewaardeerd.

Meer aandacht wordt gevraagd voor het gericht(er) meten van stoffen en striktere handhaving. Voorkomen, in plaats van achteraf zuiveren. De kosten moeten bij de vervuiler worden gelegd. Bewustwording bij inwoners en bedrijven over hun rol in waterkwaliteit moet worden vergroot. Daarbij speelt ook dat we duidelijk moeten communiceren over wat 'schoon water' is. Riooloverstorten vragen om meer aandacht. Voor het verbeteren van de waterkwaliteit zijn ook extra investeringen nodig in de zuiveringen. Aandacht is nodig voor slib, bagger en maaisel dat op de kant wordt gezet. Pleidooi voor samenwerking met drinkwaterbedrijven en minder aanvoer Maaswater. Het waterschap kan een rol spelen bij de aankoop van gronden rondom beken en daar extensiever beheer op uitvoeren. Gemeenten geven aan te willen samenwerken aan waterkwaliteit; daarbij is behoefte aan scherpte over wie waar verantwoordelijk voor is.

4.1.6 Afvalwater en zuivering

Er is vertrouwen dat het waterschap actief bezig is met verbetering van de zuiveringstechniek. De toenemende aandacht voor probleemstoffen en pilot voor effluenthergebruik is goed. Bronaanpak is essentieel. Er wordt gevraagd om meer aandacht voor communicatie en bewustwording: wat er niet in komt hoeft er ook niet uit. Extra aandacht is ook nodig voor de zuivering op PFAS, bestrijdingsmiddelen en geneesmiddelen. Strengere eisen aan lozingen zijn voorstelbaar. Het overstorten mag verder worden verminderd door capaciteitsuitbreiding en slimme buffering. De veiligheidsregio vraagt om goede afspraken te maken voor de afvloeiing van bluswater.

Hergebruik van het effluent wordt gezien als kans voor landbouw en droogtebestrijding. De samenwerking hierop mag worden versterkt. Gemeenten vragen om betere afspraken over buffering in het rioolsysteem en willen samen optrekken in de afkoppelopgave van het stedelijk gebied. De grote woningbouwopgave vraagt om aandacht. Dit geldt ook voor de effecten van extreme neerslag en veranderd klimaat op het stelsel. Er wordt aandacht gevraagd voor voldoende robuustheid en veiligheid van de RWZI's.

4.1.7 Natuur en biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit zijn belangrijke onderwerpen, maar hier moet het waterschap niet op doorslaan – hier ligt ook een rol bij medeoverheden. Natuur en biodiversiteit worden gezien als belangrijk voor een gezonde leefomgeving en economie. Vanuit meerdere partijen, waaronder gemeenten en agrariërs, is bereidheid tot samenwerking op dit doel. Er is daarbij wel behoefte aan een langere termijnvisie van het waterschap, met grotere structuren en duidelijke doelen en (financiële) randvoorwaarden. Betrek beter de omliggende eigenaren die het gebied kennen. De inzet van het waterschap op beekherstel, ecologische verbindingszones en natuurvriendelijke oevers is zichtbaar en wordt gewaardeerd. Ook omdat hier het herstel van natuur samengaat met het verbeteren van de waterkwaliteit.

4.1.8 Beheer en onderhoud watersysteem

Beheer en onderhoud wordt breed gezien als kerntaak van het waterschap en als 'onmisbaar'. Het onderhoud gaat over het algemeen goed en het contact met veldmedewerkers wordt gewaardeerd. Voornamelijk agrarische respondenten vragen om de afvoercapaciteit voldoende te blijven garanderen. Vanuit de natuurlijke hoek komt de vraag naar extensiever onderhoud en ecologie als gelijkwaardig belang naast waterafvoer. Verder wordt aandacht gevraagd voor de keuzes die het waterschap maakt – communiceer hierover. En houd bij het ontwerp al rekening met de toekomstige onderhoudskosten, maak waar mogelijk meer gebruik van een meer natuurgerichte aanpak in plaats van een hoveniersbenadering en aandacht voor exoten. Idee om net als gemeenten een basiskwaliteit natuur vast te stellen. Vanuit diverse gemeenten, grondeigenaren en Staatsbosbeheer bestaat de wens om beter over onderhoud af te stemmen. Duidelijk beoordelingskader voor graverij (bever) is gewenst.

4.1.9 Duurzaamheid

De reacties op dit thema lopen uiteen: reacties geven aan dat dit niet de kerntaak van het waterschap is en dat de kosten hiervoor beperkt moeten worden. Maar er zijn ook reacties dat het waterschap hier haar verantwoordelijkheid moet pakken en er extra op in moet zetten. Respondenten zien dat het waterschap het belang van duurzaamheid onderschrijft met onder meer zichtbare acties op energiebesparing en circulariteit, waaronder het verwerken van zuiveringsslib. Ook hier moet samenwerking met andere overheden/partners worden opgezocht. En mogen begrippen, doelen en keuzes meer zichtbaar zijn en concreet. Afvalwater is een bron van grondstoffen en effluent zeer geschikt om warmte uit te winnen (meer inzetten op circulair).

4.1.10 Samenwerking

Veel partijen beschrijven de samenwerking met het waterschap als goed en constructief. Medewerkers worden gezien als deskundig, betrokken en behulpzaam. Het waterschap mag meer naar buiten treden met uitleg over wat het doet, de rol van het waterschap en achterliggende afwegingen. Gevraagd wordt om begrijpelijke taal en concrete voorbeelden.

Geadviseerd wordt om in het WBP expliciet op te nemen wat je van andere partijen verwacht. Gebruik een bredere kijk in de gebiedsgerichte aanpak en niet alleen gericht op natuur. Betrek ook de specifieke kennis vanuit het gebied - zoals belangenorganisaties- beter in projecten. De betrokkenheid van gemeenten bij het opstellen van de nieuwe Waterschapsverordening komt veel terug als verbeterpunt. Samenwerking rond beregeningspilot De Bult wordt als positief beoordeeld. Door de Veiligheidsregio's worden diverse punten benoemd waarop samenwerking/informatie-uitwisseling scherper kan. Vanuit een woningcorporatie komt het idee om beter samen op te trekken rondom klimaatadaptatie. Vanuit ZLTO(-afdelingen) wordt de samenwerking als goed ervaren. Structurele afstemming op bestuurlijk niveau kan beter. Het Brede kijk overleg in de Peel kan als voorbeeld dienen voor andere gebieden.

4.1. Inbreng omgevingstafels

4.2.1 Op hoofdlijnen

Tijdens de omgevingstafels is aan de hand van stellingen en vragen het verdiepende gesprek gevoerd. Hiervoor zijn drie tot zes deelnemers met verschillende achtergronden aan één tafel geplaatst met een gesprekleider van het waterschap.

Figuur 2: sfeerbeeld omgevingstafel

De drie belangrijkste inzichten die voortkomen uit de tafelgesprekken hebben betrekking op communicatie, maatwerk door samenwerking en prioritering.

- **Communicatie:** Deelnemers vinden dat water beter onder de aandacht moet komen bij inwoners en partners, met duidelijke voorbeelden, tijdige participatie en begrijpelijke keuzes. Maar dat ook gezamenlijk het verhaal en de urgentie aan de omgeving moet worden verteld door ervaringen en kennis uit te wisselen tussen waterschap, medeoverheden, bedrijven en kennisinstituten en verenigingen.
- **Maatwerk door samenwerking:** Brede samenwerking tussen overheden, landbouw, natuur, bedrijven en inwoners is nodig, waarbij praktijkkennis, monitoring en data samen worden benut. Ook komt sterk naar voren dat generieke regels onvoldoende zijn: er is behoefte aan gebiedsgericht maatwerk, innovatie en een goede balans tussen natuurlijke processen, technische oplossingen, landbouwbelangen, natuurherstel en waterkwaliteit.
- **Prioritering:** Tot slot wordt benadrukt dat niet alles tegelijk kan; duidelijke prioriteiten, eerlijke verdeling van kosten en verantwoordelijkheden en lef in langetermijnkeuzes zijn nodig om tot resultaat te komen.

Hierna volgen de stellingen met vraag en het antwoord die zijn behandeld in vier omgevingstafels, uitgesplitst over in totaal twaalf tafels.

4.2.2 Herkenning van de opgave

Stelling en vraag: *Forse opgaven in het waterbeheer zijn het verbeteren van de waterkwaliteit en het bestrijden van droogte en wateroverlast. Dit speelt in het hele werkgebied van Aa en Maas, zowel in het buitengebied als in woonkernen. Herken je dit en wat betekent dit?*

Samenvatting antwoord: De gesprekken laten zien dat de opgaven rond droogte, wateroverlast en waterkwaliteit breed worden herkend en in directe leefomgeving ook worden ervaren. Deelnemers benadrukken dat klimaatverandering – extremer en grilliger weer - de druk op het water- en bodemsysteem vergroot en dat oplossingen niet alleen technisch, maar ook natuurlijk en gebiedsgericht moeten zijn. Waterkwaliteitsproblemen kennen meerdere oorzaken die verder gaan dan enkel landbouw: ook riooloverstorten, stedelijk gebied en

buitenlandse aanvoer spelen een rol. Aan maakbaarheid zitten grenzen en waterbeheer wordt complexer. Terugkerende accenten zijn water langer vasthouden, betere verdeling en aanvoer, verbetering van waterkwaliteit bij de bron, onderhoud van watergangen, herstel van natuurlijke systemen en duidelijke samenwerking tussen waterschap, gemeenten, provincie, agrariërs, natuurorganisaties, inwoners en andere partners.

4.2.3 Wat verwacht je van ons?

Stelling en vraag: *Wat verwacht je van het waterschap, wat voor waterschap wil jij dat we hierin zijn?*

Samenvatting antwoord: Van het waterschap wordt een duidelijke, betrouwbare en proactieve rol verwacht. Deelnemers vragen om een waterschap dat open communiceert, keuzes uitlegbaar maakt, grenzen durft aan te geven en tegelijkertijd dichtbij, bereikbaar en gebiedsgericht werkt. Lange termijnvisie is nodig maar ook 'nu en bij elk project concreet ernaar handelen'. Het waterschap moet regie nemen waar dat nodig is, maar ook samenwerken, meedenken en faciliteren. Belangrijke verwachtingen zijn maatwerk in peilbeheer en regelgeving: dit moet mogelijk blijven. Maak als waterschap gebruik van de kennis in een gebied naast 'enkel' modelberekeningen. Hiernaast wordt gevraagd om hulp en praktische ondersteuning – bijvoorbeeld bij de aanleg van wateropvang bij je huis- . Het waterschap mag sterker inzetten op communicatie met inwoners en partners, zoals op de risico's van klimaatverandering en wat je als burger hier zelf aan kan doen. Verder verwacht men van het waterschap voldoende aandacht voor onderhoud en schade, bijvoorbeeld wanneer een perceel wordt ingezet voor tijdelijke waterbuffer. En een evenwichtige afweging tussen landbouw, natuur, waterkwaliteit, veiligheid, recreatie en gezonde leefomgeving is van belang.

4.2.4 Wat kun je zelf doen?

Stelling en vraag: *De aanpak van deze opgaven - zoals het verbeteren van de waterkwaliteit en het bestrijden van droogte en wateroverlast - kunnen wij niet alleen. Dit doen we samen met andere overheden, organisaties, bedrijven en inwoners. Hoe kun je zelf bijdragen aan de wateropgaven?*

Samenvatting antwoord: Deelnemers zien veel mogelijkheden om zelf bij te dragen en geven aan dit ook al op meerdere vlakken te doen, ieder vanuit de eigen rol. Inwoners kunnen water besparen, regenwater afkoppelen, vergroenen en bewuster omgaan met stoffen die in het riool terechtkomen. Agrariërs, bedrijven en grondeigenaren kunnen bijdragen met innovaties zoals peilgestuurde drainage, precisielandbouw (spotspray), infiltratie, wateropslag, efficiëntere beregening en vermindering van emissies. Gemeenten, provincie, veiligheidsregio, drinkwaterbedrijven en natuurorganisaties dragen bij via beleid, monitoring, crisisvoorbereiding, gebiedsprocessen, natuurherstel en kennisdeling. In het gebied zit veel kennis die het waterschap (beter) kan benutten. Over de hele linie wordt samenwerking, lokale gebiedskennis, vroegtijdig overleg, vertrouwen en duidelijke rolverdeling gezien als voorwaarde om zelf bij te kunnen dragen aan de opgave. Enkele concrete voorbeelden die zijn benoemd: de inrichting en beheer van het groen door lokale IVN, het helpen afvangen van vis door visserij, aanleg van een waterbuffer onder een woning en het werken met spotspray.

4.2.5 Wat heb je van ons nodig?

Stelling en vraag: *De aanpak van deze opgaven - zoals het verbeteren van de waterkwaliteit en het bestrijden van droogte en wateroverlast - kunnen wij niet alleen. Dit doen we samen met andere overheden, organisaties, bedrijven en inwoners. Wat heb je daarvoor nodig?*

Antwoord: Om gezamenlijk aan de wateropgaven te werken, hebben deelnemers vooral behoefte aan heldere communicatie, vroegtijdige betrokkenheid en praktische ondersteuning. Het zit in onder meer in telefonisch bereikbaar zijn, voorlichting naar inwoners en voldoende ruimte om inbreng te kunnen leveren in een gebiedsproces. Er wordt gevraagd om duidelijke aanspreekpunten, betere bereikbaarheid, inzichtelijke kaders, maatwerk in regelgeving en ruimte voor gebied specifieke oplossingen. Ook zijn financiële ondersteuning, subsidies, kennisdeling, monitoring en voorbeelden van succesvolle maatregelen belangrijk. Deelnemers benadrukken dat de samenwerking

vanuit ieder zijn rol gelijkwaardig moet zijn, met waardering voor lokale kennis en deskundigheid. Het waterschap wordt vaak gezien als kartrekker die bewustwording vergroot, partners verbindt en helpt om keuzes te maken, bijvoorbeeld tussen water vasthouden of afvoeren.

4.2.6 Overige accenten

- ✓ Zorg voor balans tussen vasthouden en afvoeren voor natuur en landbouw.
- ✓ Droogte wordt als urgent gezien, met gevolgen voor landbouw, natuur, drinkwater en natuurbrandrisico.
- ✓ Normoverschrijdingen qua waterkwaliteit kent meerdere bronnen en voorkom hierin een te eenzijdige oorzaakbenadering.
- ✓ Kleine maatregelen bij inwoners tellen minstens zo hard mee als grote gebiedsgerichte projecten.
- ✓ Betrokkenheid moet vroegtijdig, serieus en gelijkwaardig zijn.
- ✓ Deelnemers vragen om regie én nabijheid door bereikbaar te zijn, te luisteren en gebiedsgericht te acteren.
- ✓ Heldere aanspreekpunten, bereikbare communicatie en reactie op vragen zijn basisvoorwaarden.
- ✓ Innovatie, lokale kennis, vroeg overleg en vertrouwen is nodig.
- ✓ Keuzes moeten helder worden uitgelegd, inclusief de grenzen en consequenties die er zijn.
- ✓ Iedere partij kan bijdragen vanuit een eigen rol, van inwoners tot overheden en organisaties.
- ✓ Financiële steun, praktische begeleiding, monitoring en voorbeelden maken maatregelen uitvoerbaar en geloofwaardig.

5. Wat doen we met deze inbreng?

De inbreng uit het participatieproces is betrokken bij het schrijven van het ontwerp-WBP. Met de inbreng die is geleverd is de aanpak aangepast en aangescherpt. Niet alle inbreng hebben we een plek kunnen geven. Met onze professionele kennis hebben wij beoordeeld waar de inbreng helpt en waar de werkelijkheid complexer ligt. Soms is een bepaalde inbreng ingegeven vanuit een specifieke (belangen)hoek en maken wij de afweging in hoeverre dit past in de integrale aanpak.

In het ontwerp-WBP dat in december 2026 zal worden vastgesteld wordt een paragraaf opgenomen waarin we samenvatten waar en hoe het participatieproces heeft geholpen om tot een zo goed mogelijke aanpak voor de periode 2028-2033 te komen.

Bijlage 1: Samenwerkingspartners

Tabel 1: Directe samenwerkingspartners in het WBP-proces

Samenwerkingspartner
Provincie Noord-Brabant
Rijkswaterstaat
Waterschappen Waterschap De Dommel, Brabantse Delta, Rivierenland, Waterschap Limburg
Drinkwaterbedrijf BrabantWater
Gemeentes 's-Hertogenbosch, Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Heusden, Laarbeek, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oss, Sint-Michielsgestel, Someren, Vught, Waalwijk
TBO's en landbouworganisatie Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap, ZLTO
Belangenverenigingen Brabantse Milieufederatie (BMF), RIWA Maas, BAJK
Veiligheidsregio's Brabant-Noord, Brabant-Zuidoost, Midden- en West-Brabant
Woningbouwcorporaties

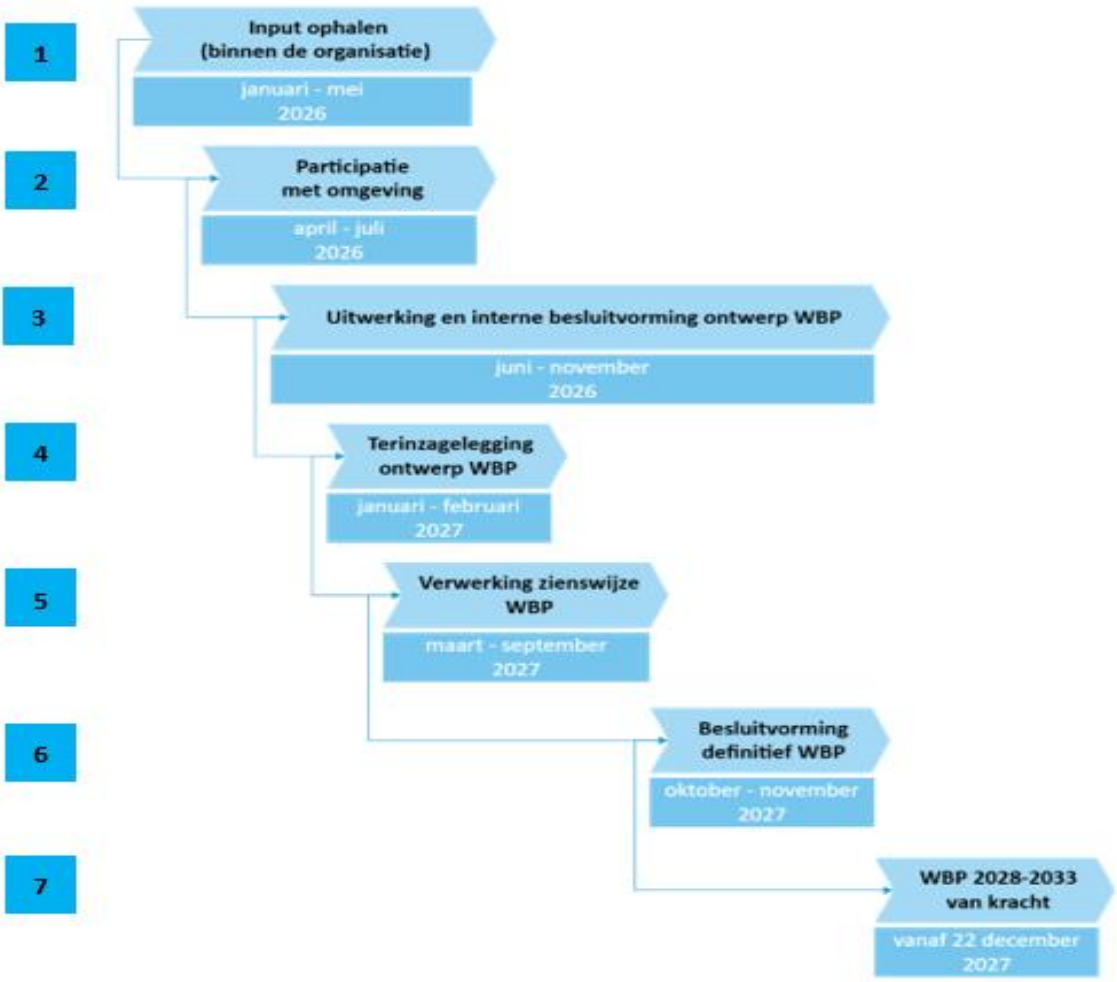
Tabel 2: Overige samenwerkingspartners in het WBP-proces

Stakeholder
Rijk
Omgevingsdiensten Brabant Noord, Zuidoost-Brabant
Maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties Instituut Voor Natuureducatie (IVN); Heemkundekringen, Hengelsportvereniging
Bedrijven Land- en tuinbouw, Veehouderij, Industrie, Enexis
VNO-NCW
MKB Brabant
Bouwplatform Brabant
Grondeigenaren en erfpachters
Inwoners
Media

|

Bijlage 2: Vervolgstappen

December 2026:	Besluit tot vrijgeven Ontwerp-WBP voor inspraak
Januari / februari 2027:	Inspraakprocedure Ontwerp-WBP
November 2027:	Besluitvorming Definitief WBP en Nota van Inspraak

Bijlage 3 Beeldverslag omgevingstafels

